

Justis- og beredskapsdepartementet.

Dato: 22.09.2020

Vår ref: 19/03034-5

Deres ref:

Høring om behandling av saker om konvertering i Utlendingsnemnda – endringer i utlendingsforskriften

Kirkerådet for Den norske kirke viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat av 25. juni 2020 om behandling av saker om konvertering i Utlendingsnemnda (UNE).

Kirkerådet takker for anledningen til å uttale seg om forslaget. Kirkerådet har i lengre tid ventet på en slik oppfølging av Ganavolden-plattformens punkt om nemndmøter (s. 25 i plattformen).

Innledning

Innledningsvis vil vi understreke at vi er glad for viljen fra regjeringen til å se på dette feltet på nytt og ønsket om å sikre bedre oppfølging av konvertitters rettsikkerhet på flere områder:

- Bedre og mer kvalifisert vurdering av troverdigheten til konvertitter
- Utvidet rett til nemndmøtebehandling i saker som gjelder troverdighet, også der konvertering er fremkommet i forbindelse med en omgjøringsanmodning
- Adgang til personlig frammøte
- Retten til å føre (sakkyndige) vitner for nemnda.

De foreslåtte tilleggene i forskriften (§16-9 annet ledd, §16-10 annet ledd, §16-12 annet ledd) følger opp flere av disse viktige sidene ved behandlingen av saker der konvertering eller tilslutning til livssyn står sentralt.

Vi vil også påpeke at disse endringene – til en viss grad – vil kunne bøte på mistro mellom utlendingsmyndighetene og norske menigheter og kirkesamfunn knyttet til troverdighetsvurdering av konvertitter. Samtidig er høringsnotatets formulering i forbindelse med troverdighetsvurderinger og menighetenes involvering i den enkelte konvertitts «omvendelse» (s. 5 i høringsnotatet) også symptomatisk for den mistro som eksisterer. Det kan oppleves som om både Departementet og utlendingsmyndighetene lever i den tro at menighetene i stor grad føler et særskilt ansvar for alle som anfører konvertering som grunnlag for søknad om opphold (og klage på avslag). Dette er ikke tilfelle. I mange tilfeller, som ikke blir en del av behandlingen hos utlendingsmyndighetene, gjør menighetene og ressurspersoner i menighetene selv vurderinger av slike anførsler uten å støtte holdbarheten i en slik anførsel.

For det andre ligger det ingen automatikk i at slike anførsler blir støttet av menighetene og ressurspersoner i menighetene med mindre de har sterkt nok grunnlag for å støtte dem. Dette gjøres med inngående kjennskap til den eller de personene det gjelder og en vurdering av troverdigheten i konverteringen (Se for øvrig norske kirkesamfunns veiledning på dette feltet: <https://kristenkonvertitt.no/>). Ingen menigheter er tjent med å støtte anførsler om konvertering med mindre de mener disse anførselene er troverdige.

Kirkerådet støtter endringsforslagene som fremkommer av høringsnotatet fra Departementet.

Kirkerådet mener samtidig – som det fremkommer av det følgende – at endringsforslagene ikke går langt nok for å sikre en bedre og mer rettssikker praksis i UNE for behandlingen av konvertittsaker.

Behandling av konvertittsaker i UNE

Kirkerådet er som sagt positive til de endringsforslag som foreligger i notatet fra Departementet. Men vi mener det er nødvendig å peke på noen underliggende utfordringer i behandlingen av saker, relevant i dette tilfellet også for saker som omhandler konvertitter eller de som fraskriver seg en religiøs tilhørighet til fordel for et livssyn/overbevisning, i Utlendingsnemnda. Ut i fra vår erfaring gjennom det arbeid som gjøres av enkeltpersoner i våre menigheter, av menigheter og gjennom vår kontakt med UNE i sentrale dialogmøter, tror vi ikke disse forskriftene vil bøte på en del alvorlige mangler i nemndas vurderinger i enkeltsaker. Her mener vi bestemt at lovverket som regulerer UNEs virksomhet må endres på flere sentrale punkter.

Det har i flere omganger blitt utredet hvordan Utlendingsnemnda (UNE) fungerer og ønske om endringer har vært etterspurt i mange år. Både Møland-utvalget (NOU 2010:12 Ny klageordning for utlendingssaker) og Graver-utvalget (NOU 2017: 8 Særdomstoler på nye områder?) kom med forslag som skulle bedre rettsikkerheten til de som får sine saker behandlet i nemnd. De påfølgende høringsrundene vitner om et bredt ønske fra høringsinstansene om å endre lovverk som regulerer UNEs virksomhet og praksis på feltet. Dette er også noe Mellomkirkelig råd og Kirkerådet for Den norske kirke har ønsket i flere år og som vi bl.a. har gitt uttrykk for i våre hørings svar på nevnte utredninger. Her kan nevnes manglende mulighet for personlig fremmøte med muntlig høring overfor nemnda og manglende muligheten for kontradiksjon i nemndbehandlingen, for mange tilfeller av springende punkter i avgjørelsesgrunnlaget og manglende partsprosess. I konvertittsaker eller saker som omhandler livssyn er det som tidligere nevnt også et problem at sakkyndige vitner ikke blir tillaget tilstrekkelig vekt i de tilfeller hvor de får slippe til i nemnda. De aktuelle forslagene vil til en viss grad etterkomme dette, men bare i tilfeller som gjelder konvertitter og bare som tillegg til eksisterende forskrifter.

Vi ser også at UNE ikke endrer praksis med mindre de blir pålagt å gjøre dette. Kirkerådet har for eksempel i lang tid hevdet at 5 trinnsmodellen som brukes i LHBTI-saker som en følge av Høyesteretts avgjørelse også er naturlig å følge i konvertittsaker. Dette dreier seg særlig om implementering av femte trinn i modellen som bl.a. (pkt. a)) vektlegger frykten for å bringe skam over familien, brudd på vennskaps- eller familieband, osv. som *samlet sett* er av et slikt omfang at de kan karakteriseres som forfølgelse (Se for øvrig vår rapport: *Tro, håp og forfølgelse II. Har kristne konvertitter fra Iran behov for beskyttelse?* 2017: <https://www.noas.no/wp-content/uploads/2017/07/Tro-haap-og-forfolgelse-II.pdf>). Med mindre dette blir presisert i lov eller forskrift vil ikke denne modellen bli benyttet for konvertitter i behandlingen av saker hos UNE.

Endring i regelverket for UNE

I Granavolden-plattformen fremgår det at regjeringen vil «[f]oreta en fornyet gjennomgang av klageordningen på utlendingsfeltet». I fjor høst kom Mellomkirkelig råd for Den norske kirke med et hørings svar på forslag til ny ordning for oppnevning av nemndmedlemmer til Utlendingsnemnda (Hørings svar av 25.09.2019). Det ble i høringsbrevet som fulgte notatet

fra Departementet sagt at det senere i 2019 skulle komme et eget høringsnotat om andre endringer i regelverket om UNE. Vi antar at gjeldende høringsnotat er den lovende, fornyede gjennomgang av klageordningen på utlendingsfeltet. Hvis dette er tilfelle må vi, som vi har påpekt ovenfor, dessverre si at vi er skuffet over at den fornyede gjennomgangen i svært begrenset grad tar inn over seg de mer omfattende endringer som har vært skissert som løsninger i tidligere nevnte NOUer og som har blitt støttet i høringssvarene fra sivilsamfunnet.

Kirkerådet er også forundret over at dette endringsforslaget ikke gjøres i forkant av f.eks. endringsforslag for oppnevning av nemndmedlemmer. Det er også noe underlig at herværende endringsforslag ikke settes i sammenheng med en mer samlet vurdering av lovverket om UNE.

Vi ser frem til ytterligere og mer helhetlig gjennomgang av UNEs virksomhet med forslag til forbedringer i rettssikkerheten for konvertitter og andre som får sine saker fram i nemnd.

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen
Direktør

Steinar Ims
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til:

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd, Berit Hagen Agøy	Postboks 799 Sentrum	0106 OSLO
Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd, Ingrid Vad Nilsen	Postboks 799 Sentrum	0106 OSLO

Mottakere:

Justis- og beredskapsdepartementet	Postboks 8005 Dep	0030 OSLO
Justis- og beredskapsdepartementet, Waqas Malik	Postboks 8005 Dep	0030 OSLO